การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

A STUDY OF THE OPINIONS ABOUT THE CHARACTERISTICS OF THE TEACHER SPIRITUALITY IN THE NEXT NORMAL OF FACULTY OF EDUCATION STUDENTS UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

[1]กุลิสรา จิตรชญาวณิช, [2]พนมพร ศิริถาพร, [3]ดุษฎี อุปการ, [4]อรุชา พึ่งอินทร์, [5]ศิริกาญจน์ ศรีวิศาล และ [6]พัณนิดา อุปหนอง

[1]Kulisara Jitchayawanit, [2]Panomporn Sirithaporn, [3]Dusadee Ooppakarn, [4]Arucha Pung-in, [5]Sirikan Srivisan and [6]Punnida Ubpanong

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ประเทศไทย

[1]Uttaradit Rajabhat University, Thailand

[1]jitchayawanit99@gmail, [2]pasirin@hotmail.com, [3]dusadee@uru.ac.th, [4]arucha@uru.ac.th [5]sirikan_iw@gmail.com, and [6]punnida@uru.ac.th

Received :September 2, 2024; **Revised** : September 23,2024; **Accepted** : September 24,2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผลวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ในภาพรวม นักศึกษามีความคิดเห็นว่าครูจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

[1] รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[3] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[4] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[5] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

[6] อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

คุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปที่มีคะแนนสูงสุดใน 12 ลำดับแรก ได้แก่ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความปรารถนาดีต่อศิษย์ ความรอบรู้ และความทันสมัย ความเสียสละ ความรักเมตตา ศรัทธาในวิชาชีพครู ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาตนเองตลอดเวลา ความอดทนและการเป็นแบบอย่างที่ดี 2. ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู พัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ มีเทคนิควิธีสอนแปลกใหม่ เข้าใจผู้เรียนและสอนเข้าใจง่าย

คำสำคัญ : จิตวิญญาณความเป็นครู; ยุคชีวิตวิถีถัดไป

Abstract

The purpose of this research was to study opinions about the characteristics of the teacher spirituality in the next normal of faculty of education students in Uttaradit Rajabhat University. The research results found as follows: 1. The opinions about the characteristics of teachers with a teacher spirituality in the next normal of students from the Faculty of Education at Uttaradit Rajabhat University, overall, the students believed that teachers should possess a high level of teacher spirituality. When considering specific aspects, it was found that the characteristics of teachers with a teacher spirituality in the next normal, with the highest scores in the top 12 rankings, were as follows: , were: fairness, honesty, goodwill toward students, knowledge and modernity, selflessness, love and kindness, faith in the teaching profession, ability to use technology, effective learning management skills, continuous self-development, patience, and being a good role model. 2. The opinions regarding the characteristics of the teacher spirituality in the next normal, according to students from the Faculty of Education at Uttaradit Rajabhat University, suggested that teachers with such a spirit must uphold the ethics of the teaching profession, continuously develop themselves to stay modern, possess innovative teaching techniques, understand their students, and teach in a way that is easy to comprehend.

Keywords : Teachers Spirituality; The Next Normal

บทนำ

ครูเป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการจะเป็นครูที่ดี ครูมืออาชีพได้นั้น ครูจำเป็นจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริงโดยมีความตั้งใจประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้มีหัวใจเต็มเปี่ยมด้วยความรักเมตตา เสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ ทุ่มเทในการทำงานเอาใจใส่ต่อลูกศิษย์ และพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในหน้าที่การทำงาน มีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและสังคมซึ่งสอดคล้องกับ ภาวัต ตั้งเพชรเดโชและชวนีย์ พงศาพิชณ์ (2558) และ Pajak & Blaise (1989) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะทำให้ครูประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเป็นครูที่ทุ่มเทในการทำงานเป็นอย่างมากในการดูแลเอาใจใส่ศิษย์เป็นอย่างดี มีความเสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ แรงทรัพย์ และติดตามดูแลความประพฤติของศิษย์ให้เป็นคนดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านได้สรุปไว้ว่า ครูที่ดีมีจิตวิญญาณของความเป็นครูจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักศรัทธาในวิชาชีพครู มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อลูกศิษย์ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง(กุลิสรา จิตรชญาวณิช, 2566 และ วัลนิกา ฉลากบาง, 2559)

จากการศึกษาผลงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับจิตวิญญาณความเป็นครูของผู้ประกอบวิชาชีพครูในยุคปัจจุบันและในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูโดยให้ความสำคัญน้อยลงหรือมีจิตวิญญาณความเป็นครูลดลง เนื่องจากมีความเห็นว่าค่าตอบแทนจากอาชีพครูมีน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพในปัจจุบัน จึงส่งผลทำให้การสอนมีประสิทธิภาพน้อยลงตามไปด้วย (ภาวัต ตั้งเพชเดโช และ ชวนีย์ พงศาพิชณ์, 2558) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของสำนักงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ได้สรุปปัญหาของครูในปัจจุบันไว้ว่า มีคนจำนวนหนึ่งที่เข้าสู่กระบวนการผลิตครูด้วยความไม่เต็มใจ จนถึงกระบวนการในการปฏิบัติในหน้าที่การเป็นครูโดยไม่มีความรักความศรัทธาหรือจิตวิญญาณความเป็นครูจึงส่งผลต่อคุณภาพของการสอน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ยังสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาครูหรือกระบวนการผลิตครูจะต้องคัดเลือกคนที่มีใจรักในความเป็นครูเข้ามาเรียน โดยเน้นการพัฒนาคนให้มีจิตวิญญาณความเป็นครูเพื่อจะทำให้ได้ครูที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐาน จากตัวอย่างข้อมูลงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ว่าว่าครูในยุคปัจจุบันหรือแม้แต่ในอนาคตข้างหน้าสังคมยังต้องการครูดี ครูมืออาชีพที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูเพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียน สังคม ประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ ซึ่งควรจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่ค้นพบมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตวิญญาณความเป็นครูและเป็นครูมืออาชีพที่ดีมีคุณภาพ รวมทั้งสถาบันการผลิตครูสามารถที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้วางแผนในการสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูให้กับนิสิต นักศึกษาในสถาบันของตนในยุคชีวิตวิถีถัดไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 532 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ลงทะเบียนเรียนวิชาคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 226 คน ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิญญาณความเป็นครู ยุคชีวิตวิถีถัดไป และคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปในความคิดเห็นของนักศึกษาคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ 0.97 โดยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

ผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ สรุปผล ดังนี้

1. ผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ (N=226)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความรับผิดชอบในหน้าที่	4.73	0.46	มากที่สุด
2. ความรักศรัทธาในวิชาชีพครู	4.77	0.50	มากที่สุด
3. ความเสียสละ	4.78	0.45	มากที่สุด
4. ความอดทน	4.76	0.44	มากที่สุด
5. ความรักเมตตา	4.77	0.44	มากที่สุด
6. ความซื่อสัตย์	4.81	0.40	มากที่สุด
7. ความยุติธรรม	4.82	0.41	มากที่สุด
8. ความปรารถนาดีต่อศิษย์	4.81	0.40	มากที่สุด
9. ความเอื้ออาทร	4.71	0.49	มากที่สุด
10. ความมีวินัย	4.74	0.45	มากที่สุด
11. ความใฝ่รู้	4.73	0.46	มากที่สุด
12. การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.75	0.45	มากที่สุด
13. คิดบวกหรือคิดดี	4.73	0.49	มากที่สุด
14. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม	4.68	0.50	มากที่สุด
15. มีทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.77	0.43	มากที่สุด
16. ภาวะผู้นำ	4.54	0.62	มากที่สุด
17. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.77	0.46	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
18. ความรอบรู้ และความทันสมัย	4.79	0.46	มากที่สุด
19. พัฒนาตนเองตลอดเวลา	4.76	0.76	มากที่สุด
20. ความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน	4.69	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.74**	**0.51**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ในภาพรวม นักศึกษามีความคิดเห็นว่าครูจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.74, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุควิถีถัดไปที่มีคะแนนสูงสุดใน 12 ลำดับแรกได้แก่ ความยุติธรรม ($\overline{X}$ = 4.82, S.D.= 0.41) ความซื่อสัตย์ ($\overline{X}$ = 4.81, S.D.= 0.40) ความปรารถนาดีต่อศิษย์ ($\overline{X}$ = 4.81, S.D.= 0.40) ความรอบรู้ และความทันสมัย ($\overline{X}$ = 4.79, S.D.= 0.46) ความเสียสละ ($\overline{X}$ = 4.78, S.D.= 0.45) ความรักศรัทธาในวิชาชีพครู ($\overline{X}$ = 4.77, S.D.= 0.50) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.77, S.D.= 0.46)ความรักเมตตา ($\overline{X}$ = 4.77, S.D.= 0.44) มีทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 4.77, S.D.= 0.43) พัฒนาตนเองตลอดเวลา ($\overline{X}$ = 4.76, S.D.= 0.76) ความอดทน ($\overline{X}$ = 4.76, S.D.= 0.44.) และการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\overline{X}$ = 4.75, S.D.= 0.45) ตามลำดับ

2. ผลของความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ (N=226)

ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป	ความถี่
1. มีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู	75
2. พัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ	55
3. มีเทคนิควิธีสอนแปลกใหม่	52
4. เข้าใจผู้เรียน	24
5. สอนเข้าใจง่าย	20

จากตาราง 2 ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยเรียงลำดับความถี่

จากมากไปน้อยพบว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู (ความถี่ 75) พัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันสมัย อยู่เสมอ (ความถี่ 55) มีเทคนิควิธีสอนแปลกใหม่ (ความถี่ 52) เข้าใจผู้เรียน (ความถี่ 24) สอนเข้าใจง่าย (ความถี่ 20) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ,

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ในภาพรวม นักศึกษามีความคิดเห็นว่าครูจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุควิถีถัดไปที่มีคะแนนสูงสุดใน 12 ลำดับแรก ได้แก่ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความปรารถนาดีต่อศิษย์ ความรอบรู้และความทันสมัย ความเสียสละ ความรักศรัทธาในวิชาชีพครู ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความรักเมตตา มีทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาตนเองตลอดเวลา ความอดทน และการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งคุณลักษณะของจิตวิญญาณความเป็นครูที่ค้นพบนี้อาจเนื่องมาจากจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องประพฤติปฏิบัติยึดมั่นในการทำหน้าที่ด้วยจิตใจที่มีความรัก ศรัทธาในวิชาชีพอย่างมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ ดูแลศิษย์เป็นอย่างดีด้วยความรักเมตตา และเสียสละ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นลักษณะของครูมืออาชีพ ส่งผลให้ครูสามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลนิกา ฉลากบาก (2559) ได้สรุปไว้ว่า จิตวิญญาณความเป็นครูถือว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณเป็นการทำหน้าที่ด้วยใจซึ่งทำให้เกิดความรัก ศรัทธาและยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ มุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เอาใจใส่ ดูแลและหวังดีต่อศิษย์ ซึ่งถ้าครูทำได้เช่นนี้ก็ถือว่าสามารถเป็นครูมืออาชีพที่จะพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Laothong & Visessuvanapoom (2010) พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูเป็นคุณลักษณะในการมีจิตใจที่ปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับเป็นครูมืออาชีพในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรักในอาชีพ ความรักและเมตตาเพื่อนมนุษย์ ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความ

เป็นครูจะต้องมีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจผู้เรียน มีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู พัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ และสอนเข้าใจง่าย ซึ่งสิ่งที่ค้นพบเหล่านี้เนื่องมาจากลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครูในทุกระดับการศึกษาควรประพฤติปฏิบัติเป็นไปตามความคาดหวังของผู้เรียนหรือผู้รับบริการและสังคม โดยจะต้องมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะพัฒนาถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ ด้วยความรักเมตตาและเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชมแข พงษ์เจริญ (2564) ได้สรุปไว้ว่าครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรักและศรัทธาในอาชีพครูและศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอ รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปญฺโญ และคณะ (2019) ได้สรุปไว้ว่า จิตวิญญาณความเป็นครูจะแสดงถึงการเป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพความเป็นครู มีจิตใจมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความภาคภูมิใจในความเป็นครู โดยพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอมีคุณธรรม จริย ธรรม และมีความพร้อมที่จะการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญภร เอี่ยมพญา และคณะ (2564) ได้สรุปไว้ว่า ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น และมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

คุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไป จากผลการวิจัยพบว่าครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูหรือเป็นผู้ที่มีสำนึกในความเป็นครูจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญได้แก่ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความปรารถนาดีต่อศิษย์ ความรอบรู้ และความทันสมัย ความเสียสละ ความรักศรัทธาในวิชาชีพครู ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความรักเมตตา มีทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาตนเองตลอดเวลา ความอดทน และการเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้หากวิเคราะห์ลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในยุคชีวิตวิถีถัดไปที่ค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้จะพบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูจะมีลักษณะเหมือนกับครูในอดีต ครูในยุคปัจจุบันและในยุคชีวิตวิถีถัดไปหลายประการเช่น มีความรักเมตตาต่อศิษย์มีความรักศรัทธาในวิชาชีพครู มีความเสียสละ และการเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น ส่วนคุณลักษณะที่แตกต่างที่เห็นชัดเจนจะเป็นคุณลักษณะในด้านความรอบรู้และความทันสมัย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ซึ่งหากครูทุกคนมีคุณลักษณะทั้งหมดดังที่กล่าวมาและมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมด้วยใจรัก และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างทุ่มเทเสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและผู้เรียนเป็นหลัก ย่อมส่งผลทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง มีความรักศรัทธาในตัว

ครูผู้สอนและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีครูดี ครูมืออาชีพสามารถเป็นเสาหลักหรือกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัญภร เอี่ยมพญา และคณะ. (2564). *จิตวิญญาณครูในศตวรรษที่ 21.* วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ. 8(2), พฤษภาคม-สิงหาคม, 398-408.

กุลิสรา จิตรชญาวณิช. (2566). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.* วารสารบัณฑิตวิจัย. 14(2), กรกฎาคม - ธันวาคม, 1-17.

ชมแข พงษ์เจริญ. (2564). *คุณลักษณะของครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 12(2),กรกฎาคม - ธันวาคม, 155-172.

วัลนิกา ฉลากบาง. (2559). *จิตวิญญาณความเป็นครู: คุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพ.* วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. (6)2, พฤษภาคม - สิงหาคม, 123-128.

ภาวัต ตั้งเพชรเดโช และชวนีย์ พงศาพิชณ์. (2558). *จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพที่พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครู.* วารสารจันทรเกษมสาร. (21)40, มกราคม- มิถุนายน,79-88.

พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปญฺโญ และคณะ. (2562). *จิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ.* Journal of MCU Nakhondhat. (6)1, มกราคม - มีนาคม, 31-37.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค.

สำนักงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Lawthong, N. & Visessuvanapoom, P. (2010). *Report on the development of teacher spirituality scale.* Bangkok : Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai).

Pajak & Blaise. (1989). The Impact of Teachers' Personal Lives on Professional Role EQualitative Analysis. America. *Educational Research Journal*. 26(2), June, p. 283-310.